

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

29.03.2018

Lēmums Nr. 4-02/13

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

Salas novada dome, adrese: Susējas iela 9, Sala, Salas pagasts, Salas novads, LV-5230,
elektroniskā pasta adrese: salaspag@salas.lv

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Salas novada teritorijas plānojums (turpmāk - Teritorijas plānojums) un Salas novada attīstības programma 2019.-2025.gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Salas novada pašvaldības (turpmāk – Izstrādātāja) 2018.gada 6.marta vēstule Nr.4.2/18/197-N “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu” un tai pievienotais iesniegums par plānošanas dokumentiem “Salas novada teritorijas plānojums un Salas novada attīstības programmas 2019.-2025.gadam” (turpmāk - Iesniegums), Izstrādātājas 2017. gada 28.decembra lēmums Nr.354 (prot. Nr.16, 17.) “Par Salas novada teritorijas plānojuma izstrādi”, Darba uzdevums Salas novada teritorijas plānojuma izstrādei (turpmāk – Darba uzdevums Teritorijas plānojumam), Izstrādātājas 2018. gada 22.februāra lēmums Nr.59 (prot. Nr.4, 15.) “Par Salas novada attīstības programmas izstrādi”, Darba uzdevums Salas novada attīstības programmas 2019.-2025.gadam izstrādei (turpmāk – Darba uzdevums Attīstības programmai), Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Daugavpils RVP) 2018.gada 22.janvāra vēstule Nr. 2.5.-07/151 “Par nosacījumiem Salas novada teritorijas plānojuma izstrādei”, Daugavpils RVP 2018.gada 30.janvāra vēstule “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”, Veselības inspekcijas 2018.gada 25.janvāra vēstule Nr.2.3.7-10/913 “Nosacījumi teritorijas plānojumam”, Veselības inspekcijas 2018.gada 25.janvāra vēstule “Par viedokļa sniegšanu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību” un Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas 2018.gada 18.janvāra vēstule Nr.4.8/250/2017-N-E “Par nosacījumu sniegšanu teritorijas plānojumam”.

Izstrādātājas viedoklis:

Salas novada dome izteikusi viedokli, ka plānošanas dokumentiem Salas novada teritorijas plānojumam un Salas novada attīstības programmai 2019.-2025.gadam ir nepieciešams veikt

stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk - Stratēģiskais novērtējums).

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satūra noteikšanai:

1. Likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23.¹panta (1) daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³panta 1)punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2018.gada 7.martā Birojā saņemta Izstrādātājas 2018.gada 6.marta vēstule Nr.4.2/18/197-N “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu*” un iesniegums par plānošanas dokumentiem “*Salas novada teritorijas plānojums un Salas novada attīstības programmas 2019.-2025.gadam*”. Atbilstoši Iesniegumam, Darba uzdevumam Teritorijas plānojumam un Darba uzdevumam Attīstības programmai:
 - 2.1. Salas novada Teritorijas plānojums un Attīstības programma tiks izstrādāti saskaņā ar Salas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.gadam (turpmāk - Attīstības stratēģija) mērķiem un telpiskās attīstības perspektīvai, radot efektīvu novada plānošanas instrumentu Salas novada ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanai.
 - 2.2. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts ar mērķi pārskatīt un izvērtēt Salas novada teritorijas plānojuma 2007.-2019.gadam un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam risinājumus un to atbilstību Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” prasībām, ievērojot plānošanas nepārtrauktības un pēctecības principu, risinājumus, kuru pamatojums nav mainījies, integrējot jaunajā Teritorijas plānojumā. Ar plānošanas dokumentu ir paredzēts telpiski precizēt Attīstības stratēģijā ietvertu telpiskās attīstības perspektīvu – telpiskās struktūras elementus, kas norāda funkcionālo telpu teritoriālo piesaisti.
 - 2.3. Attīstības programma tiek izstrādāta ar mērķi aktualizēt un, ja nepieciešams, papildināt spēkā esošās attīstības programmas šā brīža situācijas raksturojumu. Attīstības programmā paredzēts izvērtēt, precizēt vai saglabāt spēkā esošās attīstības programmas Stratēģiskās daļas uzstādījumus (ekonomiskā specializācija, vīzija, stratēģiskie mērķi, uzdevumi u.c.) atbilstoši Attīstības stratēģijai, kā arī sagatavot Rīcības un Investīciju plānus.
 - 2.4. Ar plānošanas dokumenta izstrādi to izstrādes laikā netiek paredzētas jaunas darbības, kas potenciāli atbilstu Likuma 1. un 2. pielikumā paredzētām darbībām, kam jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma un/vai sākotnējā novērtējuma procedūra. Iesniegumā Izstrādātāja norādījusi uz novada teritorijā jau esošajām šāda veida darbībām, t.sk. cūku komplekss “Miķelāni” Salas pagastā un SIA “Sēļi” Sēlpils pagastā; kūdras ieguve kūdras purvā “Gargrode” Salas pagastā un dolomīta ieguve SIA “Jēkabpils Dolomīts” atradnē “Dzīles” Salas pagastā.
 - 2.5. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu pārvaldības sistēmā „*OZOLS*” pieejamo informāciju Salas novada teritorijā atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas - dabas liegumi “*Rožu purvs*”, “*Gargrodes purvs*”, “*Melnais purvs*” un “*Slapjo salu purvs*”. No iepriekš minētajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dabas liegumam “*Rožu purvs*” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2011.-2026.gadam. Īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzību nosaka Ministru kabineta 2010.gada 16.marta

noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Plānošanas dokumentos nav paredzētas darbības, kas varētu būtiski ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

3. Atbilstoši Darba uzdevumam ar Teritorijas plānojumu citu starpā tiek plānots:
 - 3.1. precizēt ciemu robežas, kā arī izvērtēt esošo ciemu robežu izmaiņu nepieciešamību;
 - 3.2. pārskatīt un izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju perspektīvo izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai;
 - 3.3. pārskatīt un precizēt pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas, to aizsargjoslas atbilstoši Aizsargjoslu likumam;
 - 3.4. definēt un noteikt vidi degradējošos objektus un prasības to uzturēšanai un sakārtošanai;
 - 3.5. plānot vienotu un savstarpēji saistītu transporta sistēmu, attēlot esošo un plānoto ielu un ceļu tīklu, noteikt ielu un ceļu kategorijas un galvenās prasības to tehniskajiem parametriem, precizēt un attēlot ainavisko ceļu posmus;
 - 3.6. noteikt teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” prasībām;

Tāpat ar Teritorijas plānojuma izstrādi, t.sk. grafiskajā daļā, paredzēts noteikt funkcionālos zonējumus arī turpmākā attīstības periodā šādiem plānotajiem objektiem: publiskās infrastruktūras objektiem, dzīvojamai apbūvei, maģistrālajam inženiertehniskajam un satiksmes infrastruktūras izvietojumam (ceļu un ielu tīkls, ielu sarkanās līnijas, veloceļa attīstība, dzelzceļš, maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti, plānotie maģistrālie ūdensapgādes, siltuma, sakaru un elektrības tīkli u.c.).

4. Pašvaldība atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumos Nr.157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” III daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību ar Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālo vides pārvaldi (turpmāk - Daugavpils RVP), Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālo administrāciju (turpmāk – DAP), Veselības inspekciju u.c. institūcijām saistībā ar nosacījumiem par Teritorijas plānojuma un Attīstības programmas īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
 - 4.1. Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Daugavpils RVP) 2018.gada 22.janvāra vēstule Nr. 2.5.-07/151 “*Par nosacījumiem Salas novada teritorijas plānojuma izstrādei*”, kurā izvirzītas prasības Teritorijas plānojuma dokumenta izstrādei, t.sk. attiecībā arī uz publiskām ūdenstilpēm, potenciālo pludmaļu un atpūtas ierīkošanas vietām, ūdensobjektu applūstošām teritorijām, esošajiem artēziskajiem urbumiem, piesārņotajām vietām, plānotām jaunām apbūves teritorijām, esošām un plānotām ražošanas teritorijām, degradētām un neapsaimniekotām teritorijām, lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzēto būvju izvietojumu, novada esošajām dabas vērtībām u.c.. VVD Daugavpils RVP 2018.gada 30.janvāra vēstulē “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*” nav tieši paudusi viedokli veikt Stratēģisko novērtējumu;
 - 4.2. Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas 2018.gada 18.janvāra vēstule Nr.4.8/250/2017-N-E “*Par nosacījumu sniegšanu teritorijas plānojumam*”, kurā nav izvirzīta prasība plānošanas dokumentam veikt Stratēģisko novērtējumu.
 - 4.3. Veselības inspekcijas 2018.gada 25.janvāra vēstule Nr.2.3.7-10/913 “*Nosacījumi teritorijas plānojumam*”, kurā izvirzītas prasības plānošanas dokumentu izstrādei atbilstoši normatīvo aktu prasībām, savukārt Veselības inspekcijas 2018.gada 25.janvāra

vēstulē “Par viedokļa sniegšanu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību” Veselības inspekcija nav tieši paudusi viedokli par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, tomēr rekomendē dokumenta izstrādāšanas laikā pievērst uzmanību šādiem jautājumiem, kam ir būtiska ietekme uz vidi un cilvēku veselību: pasākumi dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai, virszemes un pazemes ūdensobjektu apsaimniekošana un kvalitāte, objektu pievienošana centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, trokšņa piesārņojums un prettrokšņa pasākumi un virszemes ūdens ekoloģiskā situācija.

5. Teritorijas plānojums un Attīstības programma nav ietverti to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk - Noteikumi Nr.157) 2.punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu.
6. Novērtējis ar Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī plānošanas dokumentu attīstības nosacījumus, Birojs piekrīt Izstrādātājas viedoklim, ka plānošanas dokumentiem būtu nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu. Tostarp no Darba uzdevuma Teritorijas plānojumam izriet, ka ar plānošanas dokumentu varētu tikt īstenotas arī izmaiņas, kas ietekmē teritorijas izmantošanas nosacījumus attiecībā uz teritorijām, kur varētu tikt īstenotas Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkta darbības, t.sk. attiecībā uz plānoto maģistrālo inženiertehnisko komunikāciju un satiksmes infrastruktūras attīstību. Līdz ar to Birojs atzīst, ka Teritorijas plānojums atbilst plānošanas dokumenta veidiem, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams:
 - 6.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta (1.punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1.punkta a), b), c), d) apakšpunkts). Tāpat Novērtējuma likuma 23.² pants 2)punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, - ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c.. Savukārt Novērtējuma likuma 23.² panta 3) un 4)punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
 - 6.2. Šādā kontekstā Birojs secina, ka:
 - 6.2.1. Teritorijas plānojumu ir paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu, un teritorijas plānojumi pēc savas būtības tiek izstrādāti ar mērķi noteikt prasības un priekšnoteikumus dažādu darbību, tostarp būvniecības ieceru realizācijai. Iesniegumā nav norādīts, ka ar Teritorijas plānojuma izstrādi pašvaldība būtu paredzējusi nozīmīgi grozīt jau spēkā esošajos Salas novada teritorijas plānojuma 2007.-2019.gadam un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam ietverto plānojuma koncepciju un pašreizējo teritoriju izmantošanu, radīt priekšnoteikumus jaunām, nozīmīgām vides problēmām, kas ietekmē plānošanas dokumentus arī citos plānošanas līmeņos. Tomēr, izvērtējis Darba uzdevumu Teritorijas plānojumam, Birojs konstatē, ka ar Teritorijas plānojumu ir paredzēts detalizēt teritorijas ar iespējamu ciemu robežu maiņu, plānoto maģistrālo inženiertehnisko komunikāciju un satiksmes infrastruktūras izvietojumu (ceļu un ielu tīkls, ielu sarkanās līnijas, veloceļa attīstība, dzelzceļš, maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti, plānotie maģistrālo ūdensapgādes, siltuma, sakaru un elektrības tīkli), kas ir priekšnoteikums arī jau konkrētāku nosacījumu

definēšanai attiecībā uz komunālās infrastruktūras, transporta infrastruktūras un citu publisko pakalpojumu attīstību.

6.2.2. Izvērtējis Birojā sniegto informāciju, Birojs tāpat konstatē, ka ar Teritorijas plānojumu ir paredzēts risināt arī citas ar vidi saistītas problēmas, tostarp attiecībā uz teritorijām, kurās var būt izvietojami Likuma 1. un/vai 2.pielikuma objekti (piemēram, derīgo izrakteņu ieguve). Lai arī no Darba uzdevuma Teritorijas plānojumam neizriet, ka būtu paredzēts jau konkrēti ieplānot jaunas Novērtējuma likuma 1. un 2.pielikuma darbības, jāņem vērā, ka Teritorijas plānojums ir tas attīstības plānošanas instruments, ar kuru vietējā pašvaldība risina un noteic pamatprasības un pamatnosacījumus šādu darbību īstenošanai, tostarp definē, kurās teritorijās un ar kādiem ierobežojumiem (lai novērstu konfliktsituācijas) tādas pieļaujamas. No Darba uzdevuma Teritorijas plānojumam izriet, ka ar Teritorijas plānojumu ir paredzēts risināt šo plānošanas attīstības jautājumu. Savukārt pašvaldības teritorijā atrodas arī vairāki esoši objekti ar nozīmīgu ietekmi, kas atbilst ietekmes uz vidi objektu apjomam, t.sk. lielākais Latvijas cūku komplekss "Miķelāni" un vairākas derīgo izrakteņu ieguves vietas, kuru un to apkārtnes teritoriju iespējamā attīstība varētu tikt izvērtēta Stratēģiskā novērtējuma laikā.

6.2.3. Tāpat ar Teritorijas plānojumu ir paredzēts izvērtēt un noteikt vidi degradējošos objektus un esošās apgrūtinātās teritorijas, kā arī no jauna noteikt applūstošās teritorijas un noteikt tās grafiski. Salas novadā ir teritorijas, kur applūstošo teritoriju robežu noteikšana un, iespējams, arī esošās apbūves aizsardzība var būt jārisina kompleksi. Vides un ietekmes jautājumi, kas saistīti ar virszemes ūdensobjektu aizsargjoslām, ir vieni no plānošanas dokumenta vērtēšanas kritērijiem, kas iekļauti Likuma 23.² panta 4.punkta b)apakšpunktā.

6.3. Līdz ar to, lai arī VVD Daugavpils RVP, Veselības inspekcija un DAP (atbilstoši savai kompetencei) nav uzskatījušas par obligātu nepieciešamību Teritorijas plānojumam un Attīstības programmai veikt Stratēģisko novērtējumu, un plānošanas dokuments nav saistīts ar būtisku vai negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tajā skaitā *Natura 2000* teritorijām, Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Novērtējuma likuma 4.panta trešās daļas 1.punktu un 23.² panta 1), 2), 3) un 4)punktu konstatē, ka Salas novada teritorijas plānojumam un Salas novada attīstības programmai 2019.-2025.gadam Stratēģiskais novērtējums tomēr ir nepieciešams. Tas atbilst arī Likuma 3.panta 1.punktā noteiktajam, ka ietekmju novērtējums izdarāms pēc iespējas agrākā plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā, vienlaicīgi šādu viedokli par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izteikusi arī Salas novada pašvaldība.

6.4. Savukārt Birojs vērš uzmanību tam, ka veidojot jaunas kompleksas dzīvojamās apbūves teritorijas, vai arī plānojot ciemu teritoriju paplašināšanu, jāņem vērā Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumos Nr.240 „*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 60. un 61. punktā noteikto.

Piemērotās tiesību normas:

- Aizsargjoslu likums;
- Likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4.pants, 23.²pants, 23.³pants;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Likums „*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*”;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5.,6.,7. punkts;
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „*Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*”;

- Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumi Nr.240 „*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
- Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā lēmumā ietverto faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 23.²pantā noteiktajiem stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamības kritērijiem un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23.³ panta 1)punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams.

Lēmums:

- Piemērot Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Salas novada teritorijas plānojumam un Salas novada attīstības programmai 2019.-2025.gadam.

Direktors

(paraksts*)

A.Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu